

Товариші

Олег Паламарчук

Знали колись на Запорозькій Січі двох товаришів-побратимів, котрі жити не могли один без одного. Навіть у церкві перед Господом Богом заприсягнулися у вірності, хрестиками обмінялися на знак дружби. В бою завжди поруч, з одного казанка куліш сьорбали, спали під одною свиткою.

Старший — високий, з довгими козацькими вусами — звався Петро Непийвода, а молодший, худорлявий та ніжнолиций Андрій, мав прізвище Вернибіда,

Не раз ходили товариші-побратими на Кафу бити проклятих бусурманів. Хоробрі були хлопці. В одному бою взяли вони гарного білосніжного скакуна. Напевне, із ханської конюшні був цей струнконогий красень.

Кінь один — козаків двоє.

— Не їздити нам обом, у коня повинен бути єдиний хазяїн, — просив Петро Андрія, — дай мені його.

— Бери, — погодився товариш. — Колись і мені чимось поступишся.

Пройшов деякий час, знову зібралися запорожці з турками-татарами рахунки зводити за сльози матерів і сплюндровані батьківські землі. Визволили вони із турецької неволі українських бранок. Сподобалася Петрові та Андрієві вродлива дівчина-подолянка. Закохалися обидва у неї.

— Відступись, Андрійчику, — вмовляв Петро свого товариша, — прошу як брата.

— Добре, — промовив Андрій Вернибіда, — ти старший, тобі першому одружуватися.

Справили весілля. Та нема куди козакові-голоті повести кохану дружину, бо, крім рубців на тілі, нічого не заробив у походах. От і намовив Петро свого товариша піти до корчмаря і добре потрясти його.

Сам, однак, не пішов: негоже, мовляв, солідному чоловікові таке чинити.

Не було зроду-віку на Запорозькій Січі грабіжників. Дізнавшись про вчинок Андрія Вернибіди, страшенно обурилася козацька старшина і негайно винесла присуд: скарати на голову злочинця.

Вивели нещасного сіромаху перед натовп козаків. Подивився кошовий на людей:

— Хто береться виконати присуд?

Запорозжці мовчали, кожному було шкода хлопця. Тоді отаман призначив ціну:

— П'ять золотих катіві.

— Я покараю грабіжника! — вихопився голос із натовпу.

Козаки розступилися. Це був Петро Непийвода.

— Ти? Та ви ж побратими! У церкві мінялися хрестиками і клялися один перед одним у вірності! — очам своїм не повірив кошовий.

— Побратими не побратими, а все-одно хтось його скарає і візьме собі гроші, то краще, щоб ці золоті дісталися товаришеві! — пояснив Петро Непийвода.

Недарма ведеться у народі: "Стережись не так злих ворогів, як добреньких та улесливих "друзів".